

ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ-Εις Ηχον αναστάσιμον-ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ-ΜΤΛΓ

Διαβάστηκε στην εκδήλωση που έγινε για τον Παπατσώνη στην
Ελληνοαμερικανική Ένωση στις 21-01-2016 στο πλαίσιο των εκδηλώσεων μτλ[γ]

Ηρώ Νικοπούλου

«Εις Ηχον αναστάσιμον»

Το ποίημα «Εις Ηχον αναστάσιμον» είναι από τα λίγα ποιήματα του Παπατσώνη που έχουν ξεκάθαρο και έντονο το Ελληνικό στοιχείο, το οποίο μέσα από την σκηνοθεσία του ποιήματος υψώνεται και συνομιλεί με εμβληματικά πρόσωπα του χριστιανισμού.

Υπάρχουν κείμενα της ορθόδοξης υμνογραφίας όπου συναντάμε γνωστά μεγάλα ονόματα της αρχαιότητας να ηττώνται σε σύγκριση με τους απλούς ήρωες της νέας θρησκείας, δηλαδή τους αποστόλους. Ο Παπατσώνης έχει αντίθεση θέση και εδώ μας θυμίζει κάποιους λίγους ορθόδοξους -όπως ο Μέγας Βασίλειος- που ρητώς δεν φοβούνται την επαφή και την συνομιλία με τα έργα της ελληνικής αρχαιότητας.

Στο ποίημα του Εις ήχον ...» ενσωματώνει ένα απόσπασμα από το Ιδιόμελον Ασώτως διασπείρας σε Ήχο δ' της ορθόδοξης υμνογραφίας όπου συμβαίνει ακριβώς αυτό που προανέφερα, κατατροπώνεται ο αρχαίος κόσμος και ο ποιητής emphaticά εναντιώνεται σ' αυτό!

Μ' αυτό τον τρόπο προχωρά στην σύνθεση των δύο κόσμων.

Ο Παπατσώνης δεν είναι ελληνοκεντρικός -όπως αρκετοί από τους ομότεχνους της γενιάς του- είναι χριστοκεντρικός και ταυτοχρόνως πολύ κοντά στην λατινική θεολογία, στοιχεία και ρήσεις της οποίας συχνά ενσωματώνει επίσης αυτούσιες στα ποιήματά του.

Κι όμως παρ' όλο τον καθολικισμό του -που διαισθανόμαστε πως ίσως του στοίχισε την περιθωριοποίησή του από τους υπόλοιπους της γενιάς του τριάντα- σε κάποια ποιήματά του μοιάζει να ξεπερνάει το Σχίσμα και την χειρότερη στιγμή του - που είναι το τραύμα της λεηλασίας της 4ης Σταυροφορίας του 1204 μ.Χ.- αποδίδοντας την αρμόζουσα διάσταση και το σωστό βάρος σε πρόσωπα και καταστάσεις. Όπως όταν γράφει, για παράδειγμα, το ποίημα με τίτλο «Το μήμα του Παπαδιαμάντη», ή την «Εθνεγερσία» όπου μιλά ...για το μέγα Μυστήριο των ενωμένων ανθρώπων/(κι ας είναι τόσες πολλές οι διαίρεσές τους) και πιο κάτω συμπληρώνει: *Ήρθε η στιγμή που ομοιώθηκε η Ελλάδα με Παναγία.*

Κατά την γνώμη μου, ακριβώς αυτή η απόκλιση από τον πνευματικό κανόνα της γενιάς του τριάντα είναι που του επιτρέπει να γίνεται γλωσσικά και νοηματικά συνθετικός και πολύτροπος και που τον κάνει σημαντικό για τα ελληνικά γράμματα και ενδιαφέροντα για μας σήμερα.